

Tallinna Haridusamet

Erivajadustega laste toetamine Tallinna
munitsipaalharidusasutustes
2018 - 2020 tegevuste raamdokument

Tallinn 2018

SISUKORD

Sissejuhatus	3
1. Laste toetamine Tallinna munitsipaalharidusasutustes	4
1.1 Tugispetsialistid Tallinna munitsipaallasteaedades ja –koolides	4
1.2 Laste toetamine Tallinna munitsipaalharidusasutuste sobitus- ja erirühmades ning eriklassides	6
1.4 Erivajadustega laste toetamisele spetsialiseerunud Tallinna munitsipaalharidusasutused	7
1.5 Tallinna Õppenõustamiskeskus	9
1.6 Erivajadustega laste osalemine huvihariduses	10
1.7 Rahastamismudel erivajadustega laste toetamiseks	10
2. Meie tugevused ja arenguvaldkonnad	11
3. Laste toetamise põhimõtted	13
4. Olulised ressursid laste toetamisel	13
5. Tegevuste eesmärgid 2018-2020	14

Sissejuhatus

Erivajadustega laste toetamise strateegia eesmärk on kirjeldada arusaamu ja lähenemisi, mis tagavad vajaliku toe igale Tallinna munitsipaalharidusasutuses käivale lapsele. Kuidas laste haridusteed Tallinna munitsipaallasteaedades ja -koolides toetada, on küsimus, millele on ühiselt viimaste aastate jooksul vastust otsinud kõik haridusasutused ja paljud hariduse omandamist toetavad organisatsioonid.

Käesolevas dokumendis kirjeldatakse kehtivaid arusaamu ja põhimõtteid laste toetamisel, kajastatakse Tallinna munitsipaalharidusasutustes hetkel olemasolevaid võimalusi ning püstitatakse strateegilised eesmärgid laste toetamise süsteemi arendamiseks aastatel 2018-2020.

Lapsed on oma võimete, individuaalsete vajaduste ja huvide poolest erinevad. Haridusasutustes leidub üha rohkem lapsi, kes vajavad õppekava eesmärkide saavutamiseks erineval määral nõustamist ja tuge. Eesti elukestva õppe strateegia¹ seab üldeesmärgiks kõigile Eesti inimestele nende vajadustele ning võimetele vastavate õpivõimaluste loomise kogu elukaare jooksul, et tagada neile isiksusena väarika eneseteostuse võimalused ühiskonnas, töö- ja pereelus.

Kui laps vajab tingituna tema erivajadusest spetsiifilist eriõppekorraldust ja ressursimahukaid tugiteenuseid, luuakse talle võimalused õppeks erirühmas või eriklassis. Lapsevanemale jääb valikuvabadus otsustada, kas tema lapsele sobib paremini õpe tava- või erikoolis. Erivajadustega laste toetamise korraldamise haridusasutustes on reguleeritud Haridusseaduses Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses ja Koolieelse lasteasutuse seaduses

Lasteaia pedagoogid kohandavad vajadusel õppe- ja kasvatustegevust lapse erivajaduse järgi. Lapsele tagatakse vajaduse korral logopeedi ja eripedagoogi või muu tugiteenus. Erivajadusega lapsele luuakse arengutingimused sobitusrühmas koos teiste lastega või sobivas erirühmas².

Kool lähtub õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.

Õpetajad jälgivad õpilase arengut ja toimetulekut ning vajadusel kohandavad õpet õpilase individuaalsete vajaduste ja võimete järgi. Vajaduse korral tagatakse õpilasele koolis tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenus. Õpilase toetamiseks saab kool rakendada üldist tuge, tõhustatud tuge või erituge. Õpilasele vajaliku toe pakkumiseks võib moodustada ka õpiabi- või tasemerühmi või eriklasse.³

¹ [Eesti elukestva õppe strateegia 2020](#)

² [Koolieelse lasteasutuse seadus](#)

³ [Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus](#)

1. Laste toetamine Tallinna munitsipaalharidusasutustes

Tallinna Haridusameti haldusalas on kokku 196 munitsipaalharidusasutust, seal hulgas:

- 126 koolieelset lasteasutust (5 lastesõime, 121 lasteaeda, lasteaiarühmad on ka Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikoolis ja Tallinna Heleni Koolis)
- 57 üldhariduskooli (1 lasteaed-põhikool, 12 põhikooli, 43 gümnaasiumi, 2 täiskasvanute gümnaasiumi)
- 10 huvikooli
- 1 kutsekool (Tallinna Kopli Ametikool)
- Tallinna Õppenõustamiskeskus
- Tallinna Õpetajate Maja⁴.

Tallinna lasteaedades käib ligikaudu 21 760 last, koolides õpib 44 000 ning huvikoolides 7800 õpilast.

Tallinna lasteaedades ja koolides pakutakse erivajadustega lastele erinevate tugispetsialistide teenust. Eelkoolieas lastele vajaliku õppe-kasvatustegevuse läbiviimiseks on lapsevanemal võimalik sobitus või erirühmas, loodud on ka kaks lasteaeda, mis on spetsialiseerunud erivajadustega laste toetamisele. Õpilastele vajaliku toe pakkumiseks on Tallinnas erineva spetsiifikaga tegelevad erikoolid, vajalikke spetsiifilisi eriklasse on loodud ka piirkondlike koolide juurde. Nõustamist ja tuge erivajadustega laste õppe-kasvatustegevuse korraldamisel pakub ka õppenõustamiskeskus, vähesel määral pakuvad erivajadustega lastele võimalusi huvikoolid.

1.1 Tugispetsialistid Tallinna munitsipaallasteaedades ja –koolides

Tugispetsialistidena töötavad Tallinna haridusasutustes eripedagoogid, logopeedid, psühholoogid ja sotsiaalpedagoogid. Tugispetsialist nõustab ja toetab õpetajat lapse õppe- ja arendustegevuste planeerimisel ning läbiviimisel, lapsele sobiva õppemetoodika ja õppevormi leidmisel, sobilike õppematerjalide, abivahendite valimisel ja kohandamisel ning individuaalse õppe korralduse kava või õppekava koostamisel. Lisaks kavandab ja viib tugispetsialist läbi lapse erivajadusest tulenevalt sekkumisi ning lapse arengut, toimetulekut ja sotsiaalset tegevusvõimet toetavaid tegevusi individuaalselt või rühmas ning hindab rakendatud meetmete tulemuslikkust.

Eripedagoogi ülesandeks on lapse arengutaseme kindlaks tegemine ja tema arengut mõjutavate tegurite välja selgitamine, õpetajate juhendamine ja nõustamine lapse arendustegevuse planeerimisel ja läbiviimisel ning rühma- või individuaaltundide ettevalmistamine ja läbiviimine asutuses.

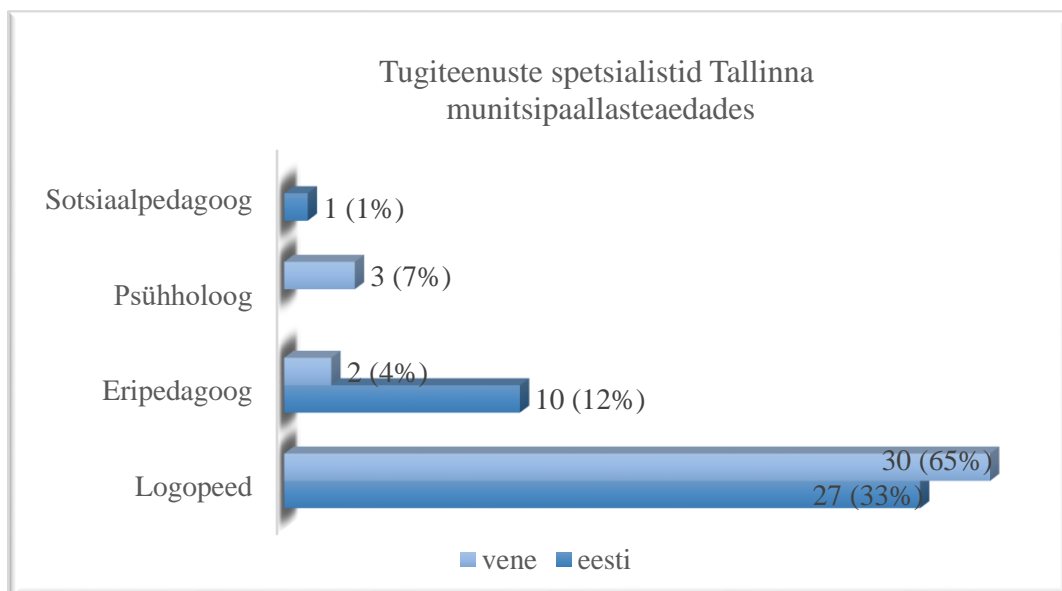
Logopeedi ülesandeks on lapse kommunikatsioonivõime hindamine ja kommunikatsioonihäiretega laste väljaselgitamine, lapse suulise ja kirjaliku kõne arengu toetamine ning lapsele sobiva suhtluskeskkonna soovitamine ning õpetajate toetamine lapse kommunikatsioonivõime arendamisel, taastamisel ja kompenseerimisel.

⁴ [Tallinna Haridusameti veebileht](#) 2018

Psühholoogi ülesandeks on lapse psühholoogilist arengut ja toimetulekut mõjutavate tegurite (psüühilised protsessid, isiksuse omadused, emotsionaalne seisund, vaimse tervise probleemid, suhtlemis- ja käitumisoskused) hindamine, lapse psühholoogilise arengu toetamine ning vanemate ja lasteaia personali nõustamine.

Sotsiaalpedagoogi ülesandeks on lapse sotsiaalsete oskuste hindamine ja tema eakohast tegutsemisvõimet takistavate tegurite analüüsimine, lapse suhtlemisoskuse ja sotsiaalse pädevuse kujundamine ning haridusasutuses esilekerkivate laste sotsiaalsete ja arengut takistavate probleemide kaardistamine, nende ennetus- ja lahendustegevuste koordineerimine.⁵

2017/2018 õppeaastal töötas Tallinna munitsipaallasteaedades tugispetsialistidest kõige rohkem logopeede. Logopeed töötas 45% lasteasutustes (57-s asutuses). Teisi tugispetsialiste on tööle rakendatud oluliselt vähem, nt töötas eripedagoog vaid 9% asutustes (12-s asutuses), psühholoogi teenust pakuti kolmes asutustes ja sotsiaalpedagoog vaid ühes asutuses. Logopeedi teenust pakuti 33% (27) eesti ja 65% (30) vene õppekeelega asutustes, eripedagoogi oli tööle rakendanud 10 eesti ja 2 vene õppekeelega koolieelset haridusasutust, psühholoogi teenust pakkus kolm vene ja sotsiaalpedagoogi tuge üks eesti õppekeelega asutus. Ülevaate Tallinna munitsipaallasteaedades töötavatest tugispetsialistidest annab joonis 1.

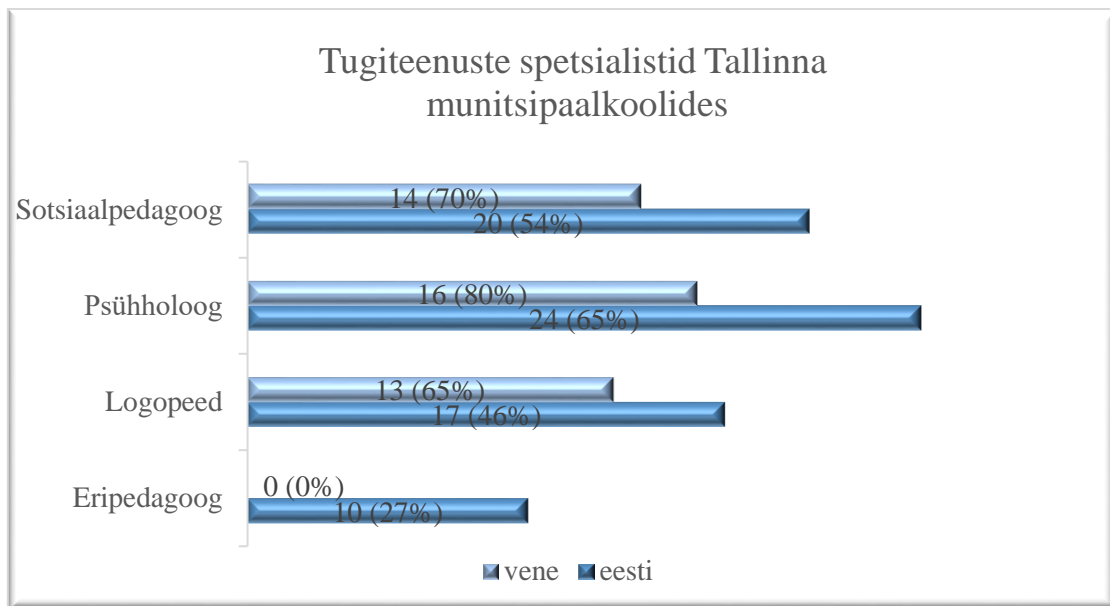

Joonis 1 Tugiteenuste spetsialistid Tallinna munitsipaallasteaedades⁶

2017/2018 õppeaastal töötas Tallinna munitsipaalkoolides erinevaid tugispetsialiste. Eripedagoog töötas 18% koolides (10-s koolis), logopeed 53% koolides (30-s koolis), psühholoog 70% koolides (40-s koolis) ja sotsiaalpedagoog 60% koolides (34-s koolis). Tugispetsialistide teenus oli paremini tagatud vene õppekeelega koolides, nt oli 80% vene õppekeelega koolides tööle rakendatud psühholoog, 70% koolides sotsiaalpedagoog ja 65% koolides logopeed. Kõige vähem oli koolides tööle rakendatud eripedagooge. See ei näita aga vastava tugispetsialisti vajaduse puudumist, pigem on olukord, kus logopeed täidab osaliselt ka eripedagoogi ülesandeid ning õpiabi osutavad lastele ka eripedagoogilise pädevusega klassi- ja aineõpetajad. Ülevaate Tallinna munitsipaallasteaedades töötavatest tugispetsialistidest annab joonis 2.

⁵ [Tugispetsialisti teenuse kirjeldus](#)

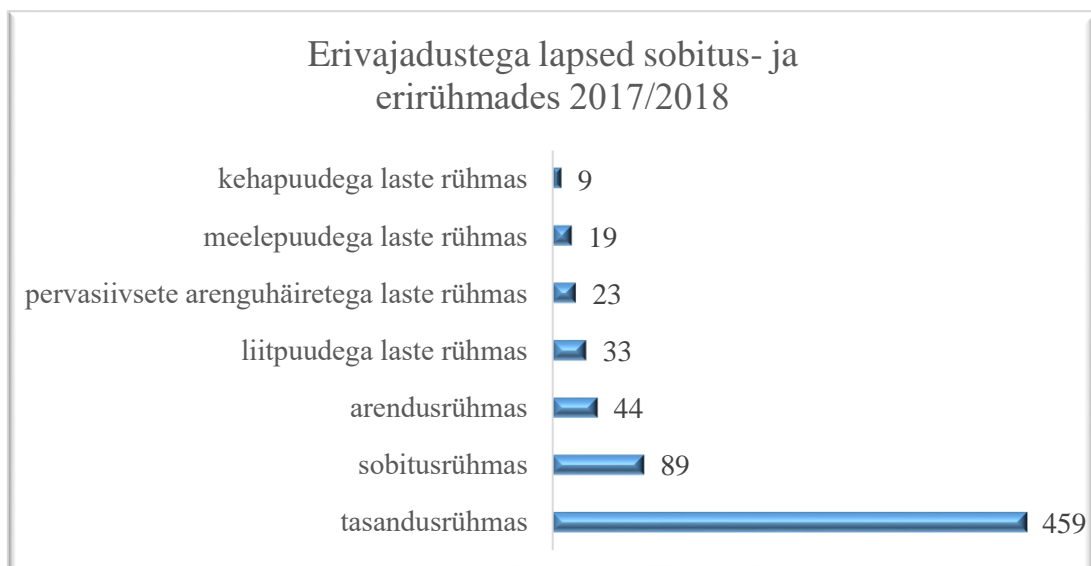
⁶ Info asutuste kodulehtedelt mai 2018

Joonis 2 Tugiteenuste spetsialistid tallinna munitsipaalkoolides⁷

1.2 Laste toetamine Tallinna munitsipaalharidusasutuste sobitus- ja erirühmades ning eriklassides

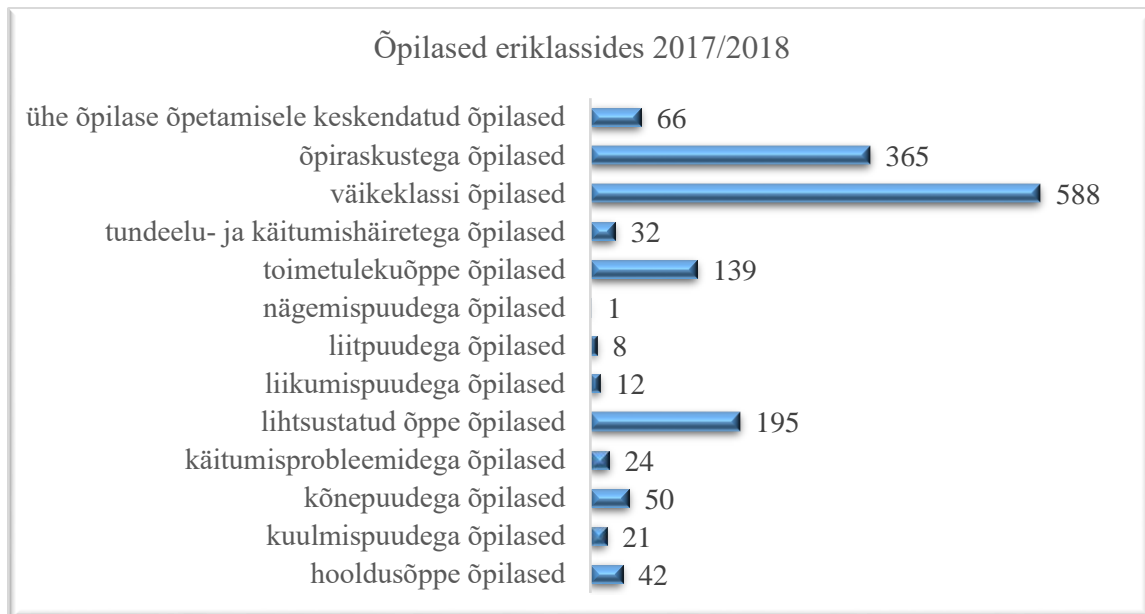
Tallinnas tegutsevad sobitus- ja erirühmad lisaks erivajadustega laste toetamisele spetsialiseerunud asutustele ka 33 erineva piirkondliku lasteasutuse juures. Kokku osaleb Tallinna munitsipaallasteaedade õppe ja kasvatustegevuses 678 erineva erivajadusega last. Tallinna munitsipaallasteasutuste sobitus- ja erirühmades käivate laste arvust annab ülevaate joonis 3.

Joonis 3 Erivajadustega lapsed sobitus- ja erirühmades 2017/2018

⁷ Info asutuste kodulehtedelt mai 2018

Tallinna munitsipaalkoolides tegutsesid eriklassid kuue erikooli ja 26e erineva tavakooli juures. 2017/2018 õppeaastal õppis eriklassides kokku 1543 erivajadustega õpilast, kõige rohkem oli väikeklassis õppivaid õpilasi (588) ja õpiraskustega õpilaste klassis õppivaid õpilasi (365). Põhikooli riikliku lihtsustatud õppekava alusel õppis kokku 376 õpilast, neist lihtsustatud õppes 195, toimetulekuõppes 139 ja hooldusõppes 42 õpilast, ühe õpilase õpetamisele keskendatud õpet pakuti 66 õpilasele. Erivajaduse spetsiifikale vastavas eriklassis said õppida ka kõne-, kuulumis-, liikumis- ja liitpuudega õpilased ning tundeelu- ja käitumisprobleemidega õpilased. Täpsem info eriklassides õppivate õpilaste kohta on esitatud joonisel 4.

Joonis 4 Õpilased eriklassides 2017/2018

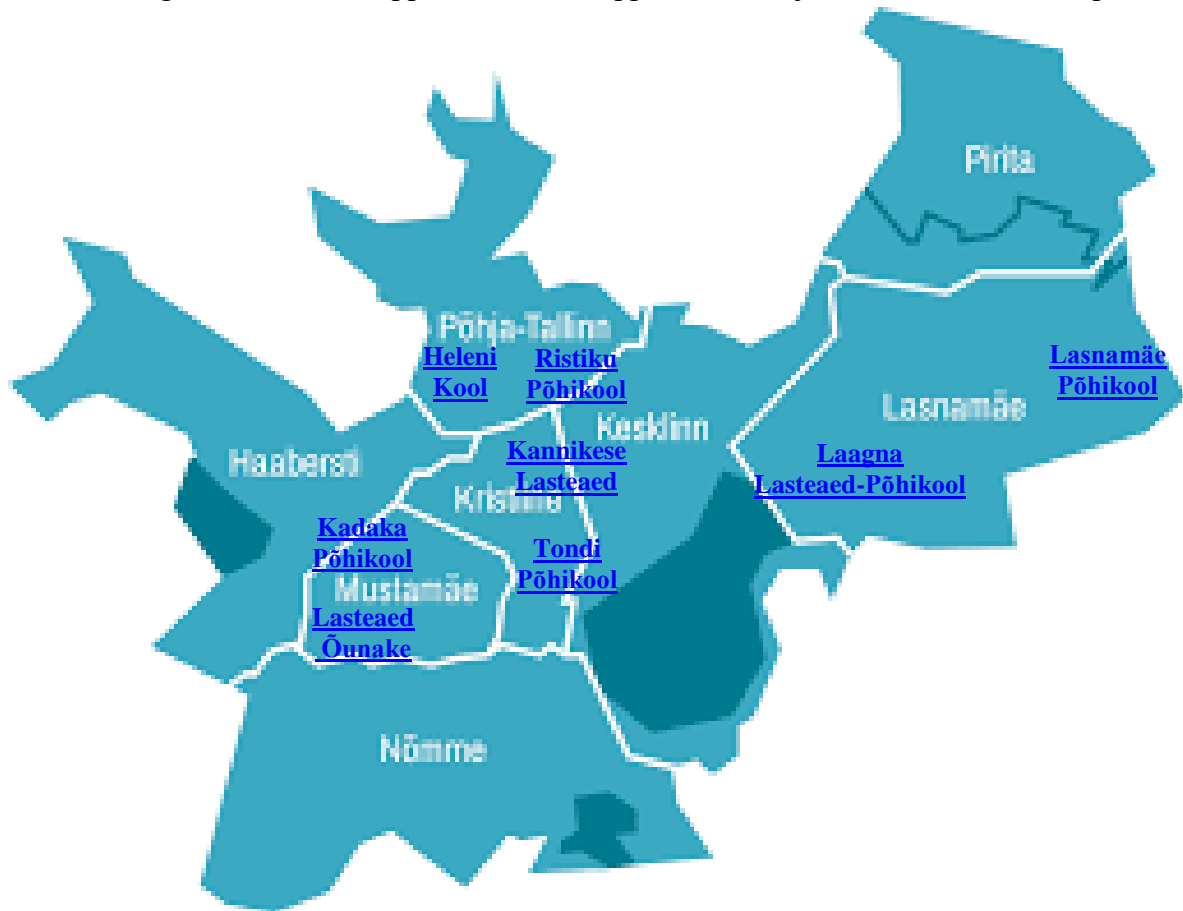
1.4 Erivajadustega laste toetamisele spetsialiseerunud Tallinna munitsipaalharidusasutused

2017/2018 õppeaastal jätkasid tegutsemist ka pika ajalooga erivajadusega laste toetamisele spetsialiseerunud haridusasutused – kaks lasteaeda, kaks lasteaed-kooli ja neli kooli. Ülevaate eriasutuste paiknemisest Tallinnas annab joonis 5.

Ristiku Põhikool (eesti õppekeel) ja **Lasnamäe Põhikool** (vene õppekeel) on spetsialiseerunud õpiraskustega õpilaste ning primaarse normikohase intellektiga raske ja püsiva psüühikahäirega (pervasiivsed arenguhäired, aktiivsuse- ja tähelepanuhäire jms) õpilaste toetamisele. Koolid pakuvad nimetatud vajadustega õppijatele eriklassi tingimustes tõhustatud tuge või erituge. 2017/2018 õppeaastal õppis Ristiku Põhikoolis 262 ja Lasnamäe Põhikoolis 307 õpilast.

Tallinna Tondi Põhikool (eesti õppekeel) ja **Tallinna Kadaka Põhikool** (vene õppekeel) on spetsialiseerunud raske ja püsiva psüühikahäirega intellektipuudega õpilaste toetamisele. Koolides pakutakse vajajatele lihtsustatud õpet (kerge intellektipuudega õpilased)

toimetulekuõpet (mõõduka intellektipuudega õpilased) ja hooldusõpet (raske ja sügava intellektipuudega õpilased). Koolid pakuvad eriklassi tingimustes erituge ning vajadusel ka tõhustatud tuge. Tondi koolis õppis 2017/2018 õppeaastal 232 ja Kadaka koolis 180 õpilast.

Joonis 5 Erivajadustega lastele spetsialiseerunud Tallinna munitsipaalharidusasutused

Tallinna Heleni Kool toetab kuulmis-, nägemis-, kõne- ja liitpuudega lapsi nii alushariduse kui põhihariduse omandamisel. Asutus toetab lapsi kaasava õppekorraldusega sobitusrühma või erirühma tingimustes ning pakub õppijatele tõhustatud tuge või erituge eriklassi tingimustes. Koolis rakendatakse vajadusel lihtsustatud õpet (kerge intellektipuudega õpilased) ja toimetulekuõpet (mõõduka intellektipuudega õpilased). Heleni koolis õppis 2017/2018 õppeaastal 91 õpilast, lasteaiarühmades (8) käis 72 last.

Tallinna Laagna Lasteaed-Põhikool (eesti õppekeel) toetab lasteaias erineva vajadusega lapsi (kõne, liikumine, raske või sügav psüühikahäire, keelekümbelus) ja koolis valdavalt liitpuudega õpilasi. Asutus toetab lapsi tavarühma või erirühma tingimustes ning pakub õppijatele tõhustatud tuge või erituge eriklassi tingimustes. Koolis rakendatakse vajadusel lihtsustatud õpet (kerge intellektipuudega õpilased) ja toimetulekuõpet (mõõduka intellektipuudega õpilased). Laagna lasteaed-põhikooli kooliosas õppis 2017/2018 õppeaastal 34 õpilast, lasteaiarühmades (8) oli 97 last.

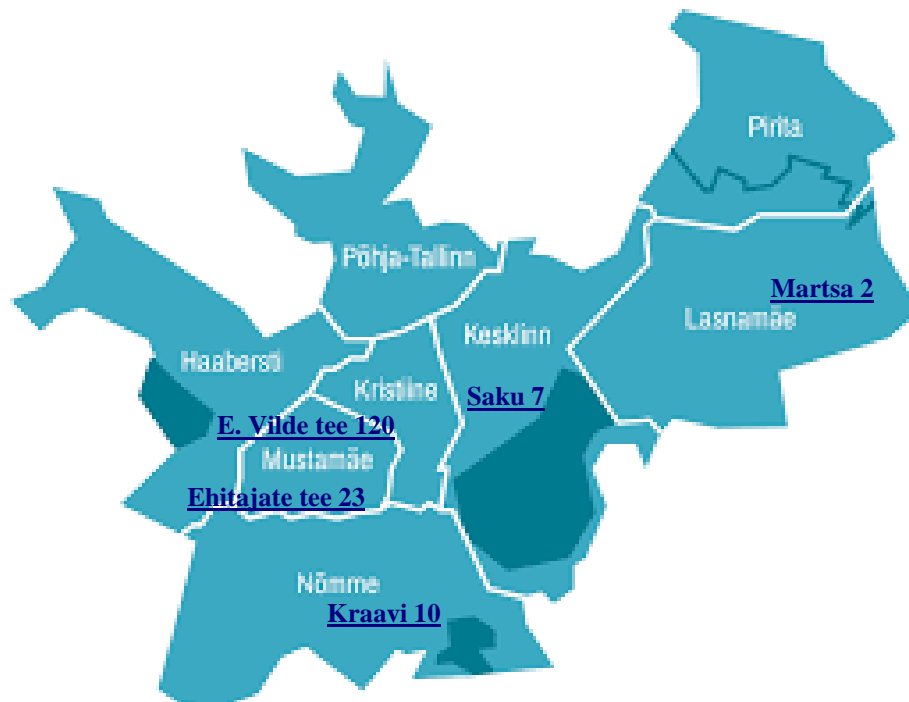
Tallinna Kannikese Lasteaed (eesti õppekeel) on spetsialiseerunud spetsiifilise arenguhäirega ja kõnepuudega laste toetamisele, lisaks tegutseb asutuses ka rühm intellektipuudega lastele. Kannikese lasteaias kuues rühmas käis 2017/2018 õppeaastal 67 last

Tallinna Lasteaed Õunake (eesti ja vene õppekeel) pakub tuge raske ja sügava puudega lastele erirühmades. Asutuses tegutsevad rühmad pervasiivsete arenguhäiretega, intellektipuudega ja liitpuudega lastele. Õunakese lasteaias tegutses 2017/2018 õppeaastal 9 rühma, võimetele vastavat alusharidust pakuti 41 lapsele.

1.5 Tallinna Õppenõustamiskeskus

5. oktoobril 2017 kinnitas Tallinna Linnavolikogu Tallinna Õppenõustamiskeskuse (edaspidi keskus) asutamise iseseisva munitsipaalasutusena. Keskuse tegevuses on lõimitud eripedagoogiline, logopeediline ja psühholoogiline nõustamine ning tugispetsialisti teenuse osutamine Tallinna lastele ja õpilastele. Keskuses töötavad erialase ettevalmistusega eripedagoogid, logopeedid ja psühholoogid. Koolidele ja lasteaedadele pakutakse nõustamist, vajadusel viiakse läbi vaatlusi ning korraldatakse juhtumipõhiseid kovisioone, tehakse grupinõustamisi õpetajatele, esinetakse vastavalt kokku lepitud teemale lastevanemate koosolekutel ja osaletakse ümarlaudadel. Keskuse spetsialistid osutavad nõustamisteenust nii eesti kui vene keeles, vajadusel nõustatakse ka soome ning inglise keeles. Keskus teeb koostööd erinevate huvigruppidega, sh lapsevanemate, õpetajate, tugispetsialistide jt.⁸

Perioodil jaanuar-märts 2018 said spetsialisti abi kokku 918 last, läbi viidi 571 individuaalnõustamist, 114 grupinõustamist, 45 perenõustamist, 25 vaatlust, 9 ümarlauda ja 18 kaugnõustamist. Keskus pakub vajajatele teenust erinevates linna piirkondades, ülevaade teenuse pakkumise kohtadest on esitatud joonisel 6.

Joonis 6 Tallinna Õppenõustamiskeskuse nõustamiskohad

⁸ [Tallinna Õppenõustamiskeskuse koduleht](#)

1.6 Erivajadustega laste osalemine huvihariduses

Tallinna munitsipaalhuvikoolide huviringidesse oli 2017/2018 õppeaastal kaasatud 124 erinevates eriklassides ning sobitus ja erirühmades õppivat last. Neist 13 käis Tallinna Kanutiaia Huvikoolis tegutsevas erivajadustega lastele suunatud laste ja noorte muusikaringis, teised tegutsesid aga integreeritult tavarühmadesse. Lastele pakuti võimalust osaleda väga erinevates huviringides, nad said tegeleda muusika, liikumise, kunsti, robotika ja paljude teiste huvitegevustega.

1.7 Rahastamismudel erivajadustega laste toetamiseks

Lasteaedade rahastamismudel lähtub arvestuslikust laste arvust. Eri- ja sobitusrühmade laste rahastamisel rakendatakse järgmisi koefitsiente: tasandusrühma laps 1,4, kehapuudega laste rühma laps 2,079; meelepuudega laste rühma laps 2,55; arendusrühma laps 3,77; liitpuudega ja pervasiivsete arenguhäiretega laste rühma laps 6,81; sobitusrühma laps 3,04. Sobitus- ja erirühmades käivatele lastele tugiteenuste osutamiseks eraldati asutuste eelarvesse täiendavad vahendid spetsialisti (logopeed, eripedagoog) tööjõukulu katmiseks.

Koolis eraldati õpetajate tööjõukulud pearaha alusel kooliastmete lõikes, HEV õppe puhul rakendati koefitsiente: HEV 4 koefitsient 3,58 ja 1+1 õppe puhul koefitsient 14,3. Lisaks moodustati reserv uute väikeklasside avamiseks ning uue õppeaasta õpilaste arvu kasvuks. Kaasava hariduse tagamiseks eraldati kõikidele koolidele põhikooli õpilase põhiselt 60€ õpilane (välja arvatud eri- ja tõhustatud tuge vajavad õpilased ning täiskasvanute gümnaasiumid). Erivajadustega laste toetamisele spetsialiseerunud asutuste finantseerimisel arvestati erituge vajav õpilane 89 € x 12 kuud x koefitsient 4, tõhustatud tuge vajav õpilane 89 € x 12 kuud x koefitsient 1. Erituge vajava õpilase kohta eraldati tavakoolidele 240 eurot ja tõhustatud tuge vajava õpilase kohta 120 eurot.

Tallinna Õppenõustamiskeskuse tööd rahastati linna vahenditest. Täiendavad vahendid eraldati keskusele kaasava hariduse toetamiseks Tallinna koolides.

2. Meie tugevused ja arenguvaldkonnad

Mis on meil hästi?

- Head juhid
- Hea keskkond, sh loodus
- Hea koostöö asutuste vahel (TÕNK, Rajaleidja ...)
- Asutustes on erinevad spetsialistid
- Kaasavat haridust toetav riiklik suund
- On prioriteetne valdkond, ameti poolt on teema võetud fookusesse
- Positiivne nihe õigluse poole
- Meil on suur spetsialistide võrgustik, sh TÕNK
- Võimalus võtta HEV lapsi ka gümnaasiumisse
- Piisav ressurs
- Soov ja tahe paremaks muutuda
- HEV koolid
- Rahulolevad vanemad – tänulikkus
- Õpetajad soovivad lastega individuaalselt tegeleda
- Hoolivad õpetajad
- HEV lapsed on kapist väljas
- Suurepärased eeskujud
- HEV võrgustik
- Erinevad võimalused toetuseks
- Tegevustes lähtume lapse vajadustest

Millised on meie arenguvaldkonnad?

- Suhtumine - sallivus, tolerantsus, märgistamine
- Personal, keda palgata, sh tugipersonal
- Ressursside stabiilsuse saavutamine
- Vanemate arusaam, mõistmine
- Vähe sobivaid keskkondi
- Valmisolek ja oskused erivajadustega lastega töötamiseks
- Varajane märkamine
- Olulise info liikumine, sh info koolivalmiduskaardil
- Vastutaja puudumine
- Rasketele lastele koha leidmine
- Suured klassid ja rühmad, suure õpilaste arvuga koolid
- Teave uuematest metoodikatest
- Koostöö erinevate institutsioonide vahel (kool-lasteaed-linnaosad-...)
- Ajapuudus
- Personal olemas aga probleemid jäävad
- Võrgustikutöö
- Meditsiinivaldkonna puudulik abi

- Madal palk, väärtustamine, vaheaasta võimalus keeruliste lastega tegelejatele
- HEV teemalised koolitused
- Kiire abi võimalus puudub
- Puudub Vabaõhukooli laadne õpilaskoduga kool⁹

⁹ Kokkuvõte 27.09.2018 seminari rühmatöödest

3. Laste toetamise põhimõtted

MEIE ÕPETAME KÕIKI (MÕK)

Varajane märkamine ja sekkumine

Lapse individuaalseid vajadusi, eripärasid ja huve märgatakse ning nendega arvestatakse õppe- ja kasvatusprotsessi korraldamisel ja läbiviimisel

Valikuvõimalus ja paindlikkus

Iga laps saab õppida vastavalt oma vajadustele, huvidele ja võimetele, olemas on erinevaid valikuvõimalusi.

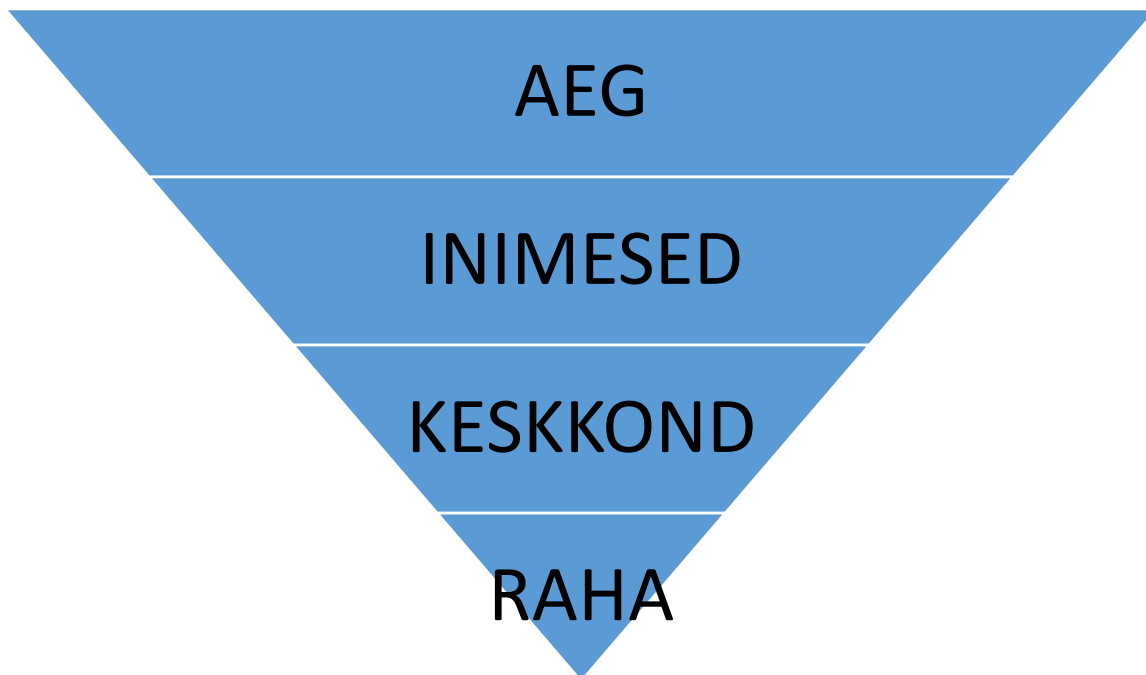
Professionaalsus ja koostöö

Lapse toetamine toimub meeskonnatöös, parima tulemuse saavutamiseks tehakse koostööd erinevate osapoolte ja valdkondadega.

Võrdsus ja õiglus

Kõiki lapsi koheldakse võrdselt, võrdse kohtlemise tagamiseks jaotatakse olemasolevaid ressursse õiglaselt.

4. Olulised ressursid laste toetamisel

5. Tegevuste eesmärgid 2018-2020

Riiklik eesmärk: Kaasava hariduse põhimõtete rakendamine - lapse elukohajärgses haridusasutuses arvestatakse õppurite individuaalsete akadeemiliste ja sotsiaalsete võimete ja vajadustega ning tagatakse vajalike tugiteenuste kättesaadavus. Haridus-, sotsiaal ja tervishoiu valdkonna teenuste süsteem on omavahel seostatud ja toetab terviklikult lapse ja pere vajadusi.

Üldine eesmärk Tallinnas: **Iga lapse vajaduste varajane märkamine ja võimetekohase arengu toetamine**

Üldise eesmärgi täitmist toetavad strateegilised eesmärgid ning meetmed nende saavutamiseks.

Strateegiline eesmärk: **Laste toetamine on süsteemselt juhitud**

Meetmed eesmärgi saavutamiseks

- Erinevate osapoolte (haridusasutus, TÕNK, HA, Rajaleidja) vastutusvaldkondade kaardistamine
- Lasteaegades, koolides ja huvikoolides tugiteenuste valdkonna tööd juhtivate spetsialistide (nt HEV õpilase õppe koordineerijad) tööle rakendamine, nende tööülesannete täpsem kirjeldamine ja koormuse kaardistamine (2018, 2019, 2020), ametikoha kasuteguri analüüsimine (2020)
- Erivajadustega laste toetamisele spetsialiseerunud asutuste kujunemine kompetentsikeskusteks spetsiifilises valdkonnas (2020), TÕNK spetsialistide rakendamine nõustajatena kaasava hariduse valdkonnas
- Haridusasutuste kuraatorite osalemine juhtumipõhistes ümarlaudades (vajadusel)

Strateegiline eesmärk: **Elukohajärgsetes haridusasutustes rakendatakse kaasava hariduse põhimõtteid**

Meetmed eesmärgi saavutamiseks

- Tallinna munitsipaalasteasutustes kaasavat haridust ja varajast sekkumist toetavate sobitus- ja erirühmade võrgustikku laiendamine (vastavalt vajadusele).
- Alushariduse eriõppe õpetajate (nt kõneõpetaja) tööülesannete kirjeldamine (2019), eriõppe õpetaja ametikoha loomine ja tegevuse piloteerimine kahes linnaosas, tulemuste analüüsimine (2020).
- Kaasava hariduskorralduse tingimustes tõhustatud toe ja eritoe pakkumise mudeli väljatöötamine ja katsetamine, pilootprojekt kolmes eesti ja kolmes vene õppekeelega koolis (2019/2020).
- Erivajadusega õpilase ainealaste-, õpi- ja sotsiaalsete oskuste toetamine, töö korraldamine, läbiviimine ja tulemuslikkuse analüüsimine vastavalt tugispetsialistide (haridusasutus, TÕNK) juhendamisele (pidev, vastavalt vajadusele)
- Huvikoolides erivajadustega lastele huvitegevuseks erinevate võimaluste loomine.

Strateegiline eesmärk: **Tugispetsialisti nõustamisteenus on kõikidele vajajatele kättesaadav**

Meetmed eesmärgi saavutamiseks

- Tugispetsialistide olemasolu ja teenuse vajaduse kaardistamine haridusasutustes (2018), muutuste analüüsimine (2019, 2020)

- Koolidele kolme (3) tugispetsialisti ametikohta töötasuks ressursi eraldamine (2018, ...), koolieelsetes lasteasutustes ühe tugispetsialisti rahastamine vastavalt teenuse vajadusele ja olemasolule (2018, ...), tugispetsialisti tegevuse mõju analüüsimine (2019, 2020)
- TÕNK poolt tugispetsialistide teenuse pakkumine haridusasutustele, kus spetsialist puudub
- Erivajadustega lastega töötavate õpetajate, sh tugispetsialistide palgasüsteemi üle vaatamine (2020)

Strateegiline eesmärk: Õpetajad, tugispetsialistid jt on lastele toe pakkumisel juhendatud ja toetatud

Meetmed eesmärgi saavutamiseks

- Haridusasutuste töötajate koolitamine lapse toetamise teemadel (TÕNK vastavalt koolituskavale) (2018, ...)
- Haridusasutustes juhtumipõhiste kovisioonide rakendamine, tugiteenuste valdkonna juhtide koolitamine kovisioonigrupi juhtideks (2019, ...)
- Haridusasutuste töötajatele kovisiooni pakkumine (TÕNK vastavalt kavale) (2018, ...)

Strateegiline eesmärk: Õpi- ja kasvukeskkond on erivajadusega lapse arengut ja õppimist toetav

Meetmed eesmärgi saavutamiseks

- Tugispetsialistidele tööks sobiva keskkonna loomine kõikides haridusasutustes (vastavalt võimalustele pidev)
- Erivajadustega lastele õppimiseks sobivate turvaliste keskkondade (erirühmad ja -klassid erinevates linna piirkondades) loomine (pidev vastavalt võimalustele)
- Tallinna Tondi Põhikooli renoveerimine (2020)
- Lasnamäe Põhikooli renoveerimise ettevalmistamine (2020)
- Tallinna õppenõustamikeskuse tegevuse laiendamine kõikidesse linnaosadesse (2020)
- Taotluse esitamine tegevusele „Väikelahendused HEV õpilaste integreerimiseks tavakoolidesse“ ja tegevused perioodil 01.01.2018 – 31.08.2022